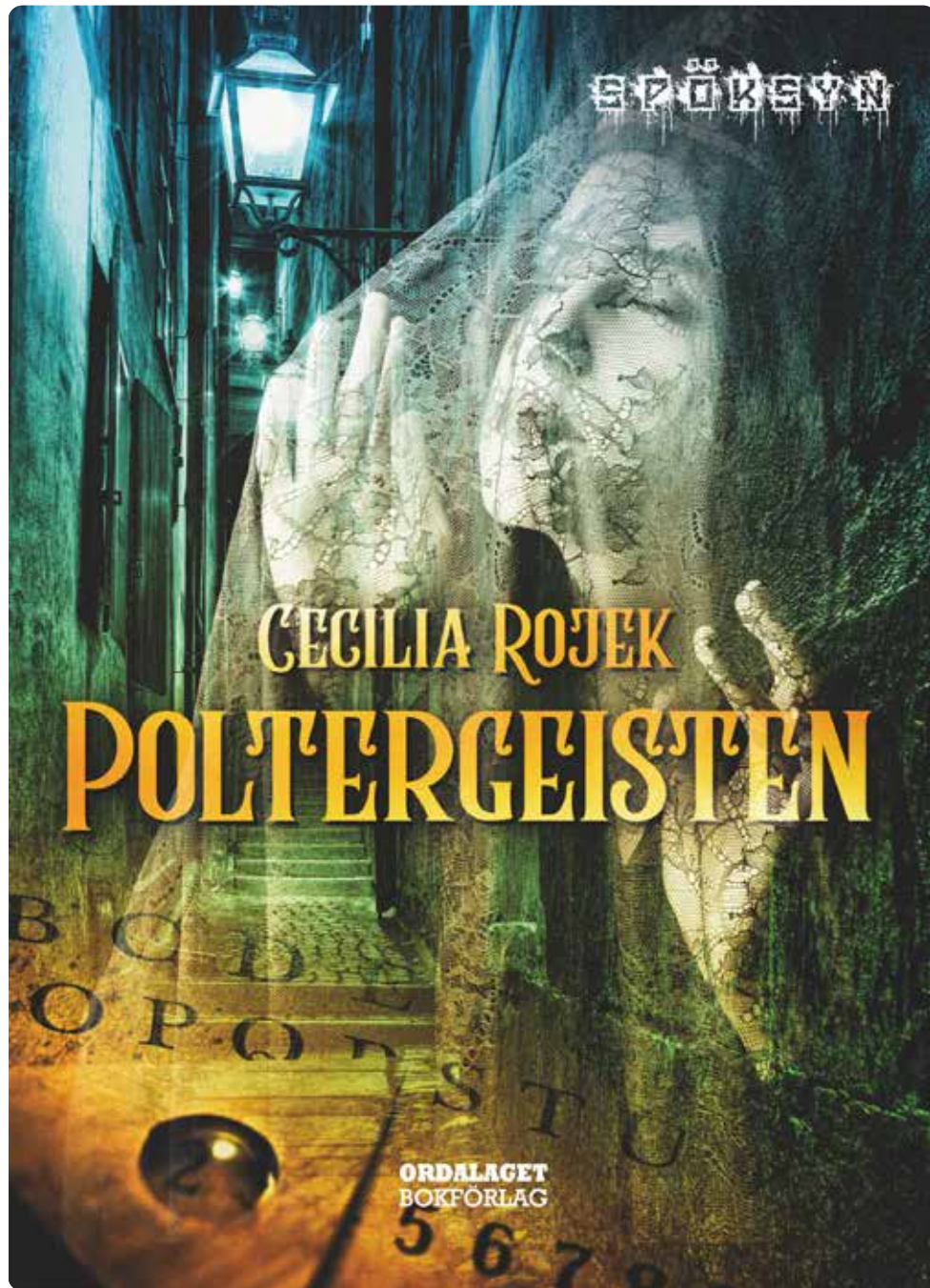

Lärarhandledning

Lärarhandledning till *Poltergeisten*,
första fristående boken i serien *Spöksyn*
av Cecilia Rojek

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

HANDLINGEN I POLTERGEISTEN 3

OM DEN HÄR LÄRARHANDLEDNINGEN 4

Målgrupp

Förslag på bedömningskriterier utifrån betygskriterierna i svenska och historia för åk 6

FÖRE LÄSNINGEN AV BOKEN 6

Omslaget och baksidestexten

UNDER LÄSNINGEN 6

Förslag på hur du kan lägga upp arbetet

DISKUSSIONSFRÅGOR 6

Kapitel 1 till 5

Kapitel 6 till 11

Kapitel 12 till 17

Kapitel 18 till 22

Kapitel 23 till 27

Kapitel 28 till 32

Kapitel 33 till 37

EFTER LÄSNINGEN 8

Karaktärerna – frågor till eleverna

Viktiga händelser i boken

Jobba med knepiga ord

Platserna i boken

Använd alla sinnen

BLANDA ÄMNEN 9

Svenska

SO

Bild

Musik

HUR BOKEN KOM TILL 11

OM FÖRFATTAREN OCH KONTAKTUPPGIFTER 11

HANDLINGEN I POLTERGEISTEN

En mörk hemlighet döljer sig i det gamla stadspalatset från 1600-talet. Buller på natten, en stark lukt och en vitklädd dam som glider genom rummen.

Med mamma, pappa och katten Gilbert flyttar tolvåriga Tuva in i det gamla Stiernkranska huset mitt i Gamla stan. Redan första veckan börjar mystiska poltergeistfenomen. En skåplucka envisas med att slå upp om nätterna, och i det gamla överskåpet hittar Tuva ett ouija-bräde märkt Eleonora Rask och årtalet 1931. Ofrivilligt blir Tuva ledd till att nysta upp de trådar som avslöjar Stiernkranskas mörka hemlighet.

I takt med att poltergeistaktiviteterna ökar blir Tuvas föräldrar alltmer övertygade om att Tuva ärvt morfars psykiska ohälsa. I skolan får Tuva det svårt och mobbas av "isprinsessorerna". Som tur är dyker den trettonårige Dante upp och blir hennes vän. Men varför verkar alla andra ignorera honom?

I *Poltergeisten* vävs övernaturliga fenomen, mobbning och vänskap samman i en skräck- och relationsroman. Första och fristående delen av tre i serien **Spöksyn**.

OM DEN HÄR LÄRARHANDLEDNINGEN

Här får du en massa tips på hur du kan jobba med *Poltergeisten* i din undervisning. Du hittar också diskussionsfrågor att arbeta med både före, under och efter läsningen av boken. Frågorna kan dina elever svara på muntligt eller skriftligt, enskilt eller diskutera tillsammans i grupp eller helklass. Välj det som passar bäst för dig och din klass.

MÅLGRUPP

Boken och lärarhandledningen riktar sig till mellanstadiet. Centralt innehåll och betygskriterier kommer från Lgr22 för åk 4–6. Boken passar även bra för årskurs 7.

FÖRSLAG PÅ BEDÖMNINGSKRITERIER UTIFRÅN BETYGSKRITERIERNA I SVENSKA OCH HISTORIA FÖR ÅK 6

SVENSKA: LÄS-FLYT OCH FÖRSTÅELSE

E	C	A
Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter för barn och ungdomar med flyt och visar grundläggande läsförståelse.	Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter för barn och ungdomar med gott flyt och visar god läsförståelse.	Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter för barn och ungdomar med mycket gott flyt och visar mycket god läsförståelse.

SVENSKA: SAMMANFATTNING

E	C	A
Dessutom sammanfattar eleven olika texter med viss säkerhet.	Dessutom sammanfattar eleven olika texter med relativt god säkerhet.	Dessutom sammanfattar eleven olika texter med god säkerhet.

SVENSKA: RESONEMANG

E	C	A
Eleven för också enkla resonemang om tydligt framträdande budskap i olika texter.	Eleven för också utvecklade resonemang om tydligt framträdande budskap i olika texter.	Eleven för också välutvecklade resonemang om tydligt framträdande budskap i olika texter.

HISTORIA: KUNSKAPER

E	C	A
Eleven visar grundläggande kunskaper om händelser, aktörer och förändringsprocesser under olika tidsperioder samt om historiska begrepp.	Eleven visar goda kunskaper om händelser, aktörer och förändringsprocesser under olika tidsperioder samt om historiska begrepp.	Eleven visar mycket goda kunskaper om händelser, aktörer och förändringsprocesser under olika tidsperioder samt om historiska begrepp.

HISTORIA: KONSEKVENSER

E	C	A
Eleven för enkla resonemang om orsaker till och konsekvenser av samhällsförändringar och av människors handlingar i förfluten tid.	Eleven för utvecklade resonemang om orsaker till och konsekvenser av samhällsförändringar och av människors handlingar i förfluten tid.	Eleven för välutvecklade resonemang om orsaker till och konsekvenser av samhällsförändringar och av människors handlingar i förfluten tid.

HISTORIA: LIKHET OCH SKILLNADER

E	C	A
Eleven för också enkla resonemang om likheter och skillnader i människors levnadsvillkor under olika tidsperioder.	Eleven för också utvecklade resonemang om likheter och skillnader i människors levnadsvillkor under olika tidsperioder.	Eleven för också välutvecklade resonemang om likheter och skillnader i människors levnadsvillkor under olika tidsperioder.

HISTORIA: KÄLLOR

E	C	A
Eleven ställer frågor till historiska källor, beskriver vad som kan vara en historisk källa och ger något exempel på vad källorna kan berätta om det förflutna.	Eleven ställer frågor till historiska källor, beskriver vad som kan vara en historisk källa och ger några exempel på vad källorna kan berätta om det förflutna.	Eleven ställer frågor till historiska källor, beskriver vad som kan vara en historisk källa och ger några välgrundade exempel på vad källorna kan berätta om det förflutna.

FÖRE LÄSNINGEN AV BOKEN

OMSLAGET OCH BAKSIDESTEXTEN

- Titta på och prata om omslaget.
- Vad heter boken och vem/vilka har skrivit den?
- Har du läst några andra böcker av författaren?
- Vad föreställer omslaget?
- Utifrån omslaget och titeln, vad tror du att boken handlar om?
- Vad tror du att det här är för typ av bok?
- Läs baksidestexten. Vilka personer handlar boken om? Vad får du veta om bokens handling?
- Vad tror du kommer att hända i boken?

UNDER LÄSNINGEN

FÖRSLAG PÅ HUR DU KAN LÄGGA UPP ARBETET

- Eleverna kan läsa självständigt, i par, i större grupper eller kan du som mentor läsa högt för klassen.
- Diskutera frågorna efter varje kapitel eller efter ett stycke, som ni bestämt i förväg att prata om.
- Eleverna kan också få i uppgift att ringa in ord som de tycker är svåra att läsa eller förstå. Diskutera orden i efterhand.

DISKUSSIONSFRÅGOR

KAPITEL 1 TILL 5

- Varför vill inte mamma att Tuva ska gå in i paradvåningen i Stiernkranska huset?
- Vem är Gilbert?
- Vad händer i stentrappan upp till paradvåningen?
- Vad känner Tuva när Bertil säger att Stiernkranska huset är Gamla stans mest hemsökta kåk?
- Varför blir Tuva ledsen när hon tänker på sin bästis Nils?
- Varför flyttade Tuva och hennes familj från Gotland till Stockholm?
- Vad innehåller paketet, som pappa säger är från Stiernkranska huset?
- Vem tror du tjejen i vit sommarklänning är?
- Vem äger Stiernkranska huset i Gamla stan?
- Vad säger Dante om gubben Sigismund?
- Vad hittar Tuva i berlocken som hänger på guldarmbandet?
- Vad händer när Tuva vaknar mitt i natten efter sin mardröm?

KAPITEL 6 TILL 11

- Varför blir Tuva arg och besviken på sin mamma?
- Vad är Tuva mest ledsen över att pappa glömmer när han är så uppslukad av sitt nya jobb?
- Hur ser det ut i den brandskadade paradvåningen och hur luktar det?
- Vad ser Tuva när hon fallit ned i golvet och slagit sönder ficklampan?
- Vad hänger på spisens stendekorationer?
- Vad hittar Tuva och Dante i spisen?
- Vad händer med Gilberts svans?
- Hur blir mamma när Tuva berättar att hon varit med Dante i paradvåningen?

KAPITEL 12 TILL 17

- Vad tror Nils att spökerierna i Stiernkranska huset är för något?
- I boken googlar Tuva på poltergeist. Ge exempel på vad hon hittar för information.
- Varför spökar en poltergeist?
- Vad ligger i skåpet?
- Vad står på brädets undersida?
- Vad skulle Tuva hellre göra än att gå upp till paradvåningen?
- Vad heter Tuvas nya skola?
- Varför vill Tuva sjunka genom golvet i klassrummet?
- Vad är det för bok som Tuva köper i butiken ”Gamla stans antikvariat”?
- Nyckeln har en exakt likadan fjäril som den lilla berlocken på guldarmbandet. Hur tror du att nyckeln och guldarmbandet hänger ihop?
- Varför är Tuva trött i skolan nästa dag?
- Vem är Blenda?
- Vilka är Franka och Lovisa? Hur betar de sig mot Tuva och Blenda?
- Vad kallar Blenda Franka och Lovisa?
- Vad händer när Tuva ska gå till slöjdlektionen nästa dag?
- Vem träffar Tuva vid brandtrappan, och vad händer när Conny ser Tuva?

KAPITEL 18 TILL 22

- Varför tycker skolans kurator Johanna att Tuva behöver träffa henne en gång i veckan?
- Tror du på lagen om orsak och verkan? Det vill säga att varje människa som gör någon illa blir straffad på ett eller annat sätt tills de fattar att de måste ändra sitt beteende.
- Hur räddades Bertil från Donald?
- Hur ser det ut i vaktmästarbostaden?
- Har du ätit det Tuvas pappa bjuder på första dagen när Nils hälsar på?
- Har du spelat Anden i glaset? Tror du att det kan vara farligt att spela det? Om ja, varför då?
- Vilka ord visar Anden i glaset för Tuva och Nils?
- Vad händer med glaset de använder när de spelar Anden i glaset?
- Vad letar Nils och Tuva efter i paradvåningen?
- Vad upptäcker pappa på köksväggen på måndagsmorgonen?
- Vad för hemligheter finns i sekretären i antikaffären?
- Vad bjuder pappa Tuva på när hon kommer hem från Ingeborg?

KAPITEL 23 TILL 27

- Var ligger nyckeln till paradvåningen gömd?
- Vad hittar Tuva i sekretären?
- Vilka är tvillingarna och vad hände med dem?
- Varför vill Conny prata med Tuva i lärarrummet?
- Vad händer mellan Tuva och Dante i växthuset?
- Vad gör isprinsessorna med Tuva på tjejnernas toalett?
- Vem ringer Tuva till när hennes mamma och pappa tror att hon har misshandlat Lovisa?
- Varför gråter Franka så mycket?
- Vad hittar Tuva när hon ska hämta en dammsugspåse i förrådet?

KAPITEL 28 TILL 32

- Vad upptäcker Tuva på planritningen från 1856?
- Vad finns bakom den igenspikade dörren?
- Var kommer det dunkande ljudet från?
- Vad är det poltergeisten vill ha Tuvas hjälp med?
- Vad för elakt har Sigismund gjort?
- Vilken hemlighet avslöjade Viola för Bertil på sin dödsbädd?
- Vad hände när Viola sålde godis på julmarknaden i Gamla stan?
- Vem är Wilhelm?

KAPITEL 33 TILL 37

- Vem är Jonas och hur får han Tuva att känna sig efter samtalet tillsammans med Tuvas föräldrar?
- Vad innehåller filmerna som rektor Britt fått i sin mejlkorg?
- Vem är det som har spelat in filmerna?
- Varför äger gammelfarmor Stiernkranska huset?

EFTER LÄSNINGEN

KARAKTÄRERNA

FRÅGOR TILL ELEVERNA

- Bokens huvudperson är tolvåriga Tuva Hjelte. Är det något hos henne som du gillar bäst? Vet du varför?
- Vilka andra karaktärer i boken tycker du är viktiga?
- Tycker du att någon av de andra karaktärerna är mer viktig än andra?
- Hur förändras Tuva under bokens gång?

VIKTIGA HÄNDELSER I BOKEN

Be eleverna välja ut några händelser eller situationer som de tycker är extra viktiga för bokens handling. Diskutera varför de tycker att händelserna är viktiga.

FRÅGOR TILL ELEVERNA

- Är det någon händelse som du tycker är mer spännande än någon annan?
- Vad skulle du ha gjort i samma situation?
- Vad skulle du vilja att det hände i nästa bok om Tuva?

JOBBA MED KNEPIGA ORD

- Kolla igenom vilka ord som eleverna ringat in och fråga om det är något av orden som de känner igen? Eller kanske tycker är extra knepiga?
- Kolla igenom boken tillsammans om ni hittar fler ovanliga ord.

PLATSERNA I BOKEN

Poltergeisten utspelar sig i Gamla stan och i Visby och Hemse på Gotland.

FRÅGOR TILL ELEVERNA

- Har du varit på någon av platserna?
- Vilka platser vill du besöka?

ANDRA TIPS

- Forska kring vilka stadspalats från 1600-talet som finns på riktigt i Gamla stan.
- Gör en skolutflykt till någon av palatsen med matsäck och läs ur boken på plats för extra stämning.

ANVÄND ALLA SINNEN

Du som mentor eller lärare läser högt ett kapitel ur boken. Sedan får dina elever rita ur sin fantasi till musik hur de tänker sig att till exempel karaktärerna, Stiernkranska huset eller hur poltergeisten ser ut.

BLANDA ÄMNEN

Om din undervisning tillåter det, använd gärna bokens handling i flera ämnen. Här finns förslag på ämnen samt delar av det centrala innehållet för åk 4–6 som går att koppla till boken.

SVENSKA

Läsa och skriva

Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt.

Sammanfattning av texter.

Resonemang om texter med koppling till sammanhang inom och utanför texten samt till den egna läsoplevelsen.

SO

Historia och samhällskunskap

Maktförhållanden och levnadsvillkor i Sverige, i början av 1900-talet. Likheter och skillnader i levnadsvillkor mellan man och kvinna, i dag och då.

Vad historiska källor från tidsperioden, till exempel brev, dagböcker och kartor, kan berätta om det förflutna.

Historiebruk kopplat till tidsperioden, till exempel i gatunamn, minnesmärken och reklam.

RELIGION

Kristendomens betydelse för värderingar och kultur i det svenska samhället förr och nu.

BILD

Bildframställning

Framställning av berättande och informativa bilder, till exempel serier och illustrationer till text.

Bildanalys

Konst- och dokumentärbilder samt arkitektur från 1920-talet som inspiration för eleverna.

MUSIK

Musikens sammanhang och funktioner

Musikens påverkan på och betydelse för människa och samhälle. Musik tillsammans med bild, text och dans. Hur olika uttrycksformer kan samspela.

HUR BOKEN KOM TILL

LÖNNFACKEN

När jag var tio år flyttade vi in i ett gammalt, slitet hus från 1940-talet. Pappa visade mig snart de två lönnfack som dolde sig i huset. Det ena bakom en lös tegelsten i öppna spisen och det andra i förrådet bakom källartrappan.

VAL AV PLATSER

Gotland och Visby ligger mig varmt om hjärtat. Legenderna om de många hundra år gamla stadspalaten som gömmer sig i Gamla stans bebyggelse har alltid fascinerat mig.

FÖREBILDEN TILL STIERNKRANSKA HUSET

Den kommer från den kvällsexpedition som jag som sjuttonåring gjorde med ett gäng kompisar på Mälsäkers slott. Slottet var då fortfarande orestaurerat och brandskadat.

SPÖKSYN

Det sägs att min gammelmormor var synsk. Kanske har jag ärvt en gnutta av hennes spöksyn ...

OM FÖRFATTAREN

Jag är född i Strängnäs och arbetar i dag som barn- och ungdomsboksförfattare samt skribent. Förutom ljudböckerna om Lilly och Constancias rike, har jag gett ut sju böcker, bland annat *Poltergeisten*, *Demonen* och *Mumien* i serien Spöksyn. Spöksynserien är skräck- och relationsromaner som utspelar sig i Gamla stan i Stockholm. De handlar om Tuva Hjelte som ofrivilligt dras in i övernaturliga mysterium för sin förmåga att se spöken.

I samband med Sveriges 500-årsjubileum fick jag uppdraget att skriva en lokalhistorisk spänningsroman tillsammans med barn och ungdomar från Strängnäs kommun. Det resulterade i boken *Det gyllene korset*, som väver samman nutid med ett Sverige under 1520-talet.

I mitt författarskap väver jag gärna samman äventyr, mystik och känslor med historiska platser och spännande fakta.

KONTAKTUPPGIFTER:

cecilia.rojek@yahoo.se